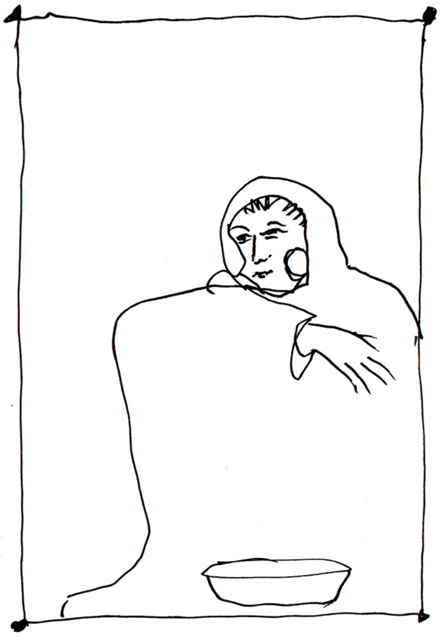

تابلۆیەکی تەواو نەکراو!

ئەسعەد جەباری
(سلێمانی)

پێشکەشە بە هاوڕێی هونەرمەندم «ئاکۆ غەریب»

ئەوە من لێرە چی دەکەم، ڕەنگە هەرگیز بە خەیاڵیدا نەهاتبێت کە ڕۆژێ لەڕۆژان بگاتە "تاران"، ئاخر بۆ ئەو لە خەونێکی قووڵ دەچێت کە خەبەری بێتەوە وا دەزانێ خەیاڵە و هیچیتر.

تاکە کەس نەبوو ڕووی لە تاران کردبێت، ئەو دەیگوت باب و باپیرانیشم کە دووچاری ڕاوەدوونان و هەڵهاتن بهاتبان هەروەک من دەهاتنە "تاران"، ئەم شارە پایتەختی ئاوارەییمانە، لێرەوە بڕیار لە چارەنووسی ئێمە دەدرێت!، پایتەختێک کە هی ئێمە نییە، وەلێ جێی نیشتەجێبوونی من و سەدانی وەک من بووە.

هەموو کووچە و کۆڵانێکی جێ پەنجەی کوردی پێوە دیارە، لە یەکەم ڕۆژی نیشتەجێبوونم هەر زوو شارەکە بە ڕوحم ئاشنابوو، ئەوی ڕۆژێ چیرۆکەکانی "سەمەدی بێهرەنگی" و شیعرەکانی "ئەحمەدی شاملوو" و دەنگە بەسۆزەکەی "داروێش"، هەموو ئەوانەم وەک تابلۆیەک هەمیشە لەبەرچاوبوو، کاتێ بە شەقامەکانی شاردا تێدەپەڕیم جاروبار چاوەکانم دەنووقاند و خۆم دەکرد بە شەقامی خەیاڵدانی بیری منداڵیم و ئەو ڕۆژانەم بەبیر دەهاتنەوە کە بۆ یەکەم جار تابلۆیەکم کێشا، مامۆستا میهرەبانەکەمان تابلۆکەی بۆ فیستیڤاڵێکی گەورەی وڵات برد و تابلۆکەی من یەکەمی بەدەست هێنا، خەڵاتێکی نایاب و وەک پاداشت، بڕێ پارەی دیاریکراویشیان بەدیاری بۆ ناردم، کاتێ پارەکەم بردەوە بۆ ماڵەوە و باوکم پێی زانی، لەبری دەستخۆشی بڕێکی باشی لێدام و تووڕەبوو، گوتی: تۆ ئەو پارەیەت لەکوێ هێناوە، دەبێت بزانم لە کوێت هانیوە؟، ئەو پێی

وابـوو مـن ئـەو پارەیـەم دزیـوە، منیـش هەمـوو چیرۆکەکـەم بـۆ گێڕایـەوە کـە تابلۆیەکـم کێشـاوە و مامۆسـتای هونـەری قوتابخانەکەمـان تابلۆکـەی نـاردووە بـۆ پایتەخـت و بەشـداریی فیسـتیڤاڵی هونەریـی گشـتی پـێ کـردووە و لەسـەر ئاسـتی هەمـوو قوتابخانەکانـی وڵات، ئـەو تابلۆیـەی مـن پلـەی یەکەمـی بەدەسـت هێنـاوە و لـە فیسـتیڤاڵەکەوە وەک خـەڵات بڕێـک پـارە لەگـەڵ کەرەسـتەی جیاجیـای بۆیـە و فڵچـە و قەڵەمـی تایبەتـی وێنەکێشـانیان بەدیـاری بـۆ نـاردووم، بابەتەکـەم بـۆ بابـم ڕوون کـردەوە، وەلـێ هـەر بـە عەقڵیدا نەچـوو، گوتـی: دەبێـت سبەی خـۆم بێـم بـۆ قوتابخانەکەتـان و بزانـم ئەمـە ڕاسـتە، یـان درۆ!، ئیـدی بـۆ ڕۆژی دواتـر باوکـم دەسـتی گرتـم و بردمـی بـۆ قوتابخانەکەمـان، چـوو بـۆ لای بەڕێوبـەر و لـەوێ هەمـوو بابەتەکەیـان بـۆ ڕوون کـردەوە، منیـش سـەرەڕای ئـازاری جەسـتەم و لێدانـی ڕۆژی ڕابـوردوو مانـدووی کردبـووم، بـەڵام کاتێـک باوکـم ڕاسـتییەکانی بـۆ دەرکـەوت، ئیتـر وەک خـۆی دڵـم ئـارام بـووەوە و دڵخـۆش بـووم.

بابـم ناهەقـی نەبـوو کەوتـە دووی دۆزینـەوەی ڕاسـتییەکان، ئاخـر منێکـی قوتابـی سـەرەتایی و بەدەسـتهێنانی پلـەی یەکـەم لـە فیسـتیڤاڵێکی هونـەری سەرتاسـەری وڵاتـدا بـۆ ئـەو جێـی گومـان بـوو، لێـرەش، لـەم غوربـەت و ئاوارەییـەدا هـەر بیـرم لـەلای زللەکانـی بابـم بـوو کـە بـۆ مـن وانەیەکـن و هەتـا هەتایـە لەبیـری ناکـەم.

پێشـمەرگایەتی بـۆ کەسـێکی ئاسـایی، ئەگـەر جارێـک هێـز و وزەی پێ ببەخشـێت، بۆ هونەرمەند دووجـار هێـز و وزەی دەداتـێ، دیمەنەکانـی ڕۆژە سـەختەکانی ئەنفـال و وەیشـوومەی سـەختی ڕووداوە تاڵەکانـی ساڵی ١٩٨٨ بـۆ کـوێ دەڕۆم لەبەرچـاوم ون نابـن، ئـەوی ڕۆژێ دوژمـن لـە ڕەشـبگیری خەڵکـی سـڤیل و قەتڵوعامکردنـی خەڵکـی گوندەکانـی کوردسـتان و بەشـێک لەشـارۆچکەکان دەسـتی نەپاراسـت، مـن لێـرەش لـە شـارێکی وا قەرەبالغـی وەک "تـاران" هـەر بەجەسـتە دێـم و دەچـم، وەلـێ دڵـم لای هاوەڵـە بەجێماو و شـەهیدەکانی هاوڕێمە، خۆیشـم یەکێکم لەئەنفالکراوە زیندووەکانی نیشتمانەکەم، ئەوەتـا دەربـەدەری شـاران و دوور لـە زێدی خـۆم، نازانم بـۆ کـوێ هەنـگاو دەنێـم و بـۆ کـوێ دەچـم!.

نازانـی چـۆن بـوو لەپـڕ بیـرت لـەوە کـردەوە کـە لێرەش وەک لای خۆتـان دەسـت بـۆ فڵچـە و بۆیـە و تابلـۆ کێشـان بەریتـەوە، هیـچ نەبێـت بەشـی نیمچەخواردنێـک و تێربوونـی سـک و برسـێتی نەچێـژی، بەشـی ئـەوە بجووڵێیـت ژیانـت مسـۆگەر بکـەی و دەسـت لـە کـەس پـان نەکەیتـەوە، ڕێکـەوت وابـوو، پێـش ئـەوەی بێیتـە "تـاران" هـەر لە"سـەقز و سـنە" کۆمەڵێـک هونەرمەنـد و نیگارکێشـی شـارەکانی ئەودیـوت ناسـی، لەوێـش ئـەوان بـۆ خودناسـین و ئـەوان ناسـین چاویـان زیاتـر کردیتـەوە.

تابلۆیـەک.. دووان و سـێ تابلـۆ.. تـاد، ئەمانـە دەرگایـەک بـوون کـە زیاتـر بتناسـن، لێـرەوە وردە وردە بـۆ چوونـە نێـو بـواری هونـەری و تـا ئەندازەیـەک تێکەڵاوبـوون لەگـەڵ دنیـای نووسـین و بڵاوکردنـەوە بـە زمانـی فارسـی، ئاشـنایەتی پەیداکـردن لەگـەڵ دەیـان نووسـەر و ڕۆژنامەنووسـی نـاوداری "تـاران" و کتێبخانـە زەبەللاحەکانـی ئـەوێ کـە بـۆ مـن لـەو ڕۆژانـەدا ئەسـتێرەی بەختـی دەگەشـاندمەوە ڕۆژ بـە ڕۆژ، ئاسـان نییە دەقە شـیعرییەکانی "شـێرکۆ بێکەس" لـە زمانـی کوردییـەوە بکەیت بـە زمانـی فارسـی و لـە گۆڤـار و ڕۆژنامـە گـەورە و پـڕ خوێنەرەکانـی بڵاڤۆکەکانـی ئـەو سـەردەمەدا بڵاوبینـەوە و

لەپاڵ ناوی شیعرەکانی "شێرکۆ بێکەس"و لە وەرگێڕانی خۆتدا ناوت بچێتە ڕیزی ناوەکانی گەورە نووسەرانەوە.

هەرچیم دەکرد هەر بیرم لەلای نیشتمان و زێدی خۆم بوو، ئەو ڕۆژانەی پیاسەیەکی شەقامەکانی "مەولەوی"، یان "پیرەمێرد" و "بەردەرکی سەرا"م بەرچاو دەهاتەوە، لە شەقامی "پیرەمێرد" بۆ یەکەم جار لەوێ بەڕێکەوت "سمایلی مامڵێ"م ناسی، ئاخر بۆ منێکی گەنج ناسینی یەکێک لە کوڕەکانی "مامڵێ"ی کەڵە هونەرمەند کەم نەبوو، ئەم ناسینەش ڕۆژ بە ڕۆژ پەرەی دەسەند، کاتێک هاتمە ئەودیو، گەورەیی ئەو هونەرمەندەم لێرە زیاتر بۆ دەرکەوت، من و "سمایلی مامڵێ" ئەو دۆستایەتییەمان هەر بە گەرمی ماوەتەوە.

شەقامەکانی "تاران" وەک دڵی من جەنجاڵن، لێرەش لە کووچەیەکی ئەم شارەدا لەنێو حەوشەیەکی گەورەدا ژوورێکم بەکرێ گرتبوو، ئەم ژوورەی من وەک قەلەندەرخانەکەی "پیرەمێردی نەمر" هەمیشە لە میوانی ئێرە و ئەوێ و هەموو هاوڕێ بێ نەواکانم جمەی دەهات، دەیان و دەیان شەو و ڕۆژی غوربەتی و فرمێسک و ئازار و پێکەنین و گریان و خەم و خەیاڵ لەو ژوورەدا لەدایکبوون، حیکایەتەکانی ئەو ژوورە و خاوەن خانووەکە کە پیرەژنێکی پارەپەرست و پوولەکی بوو، سەدان چیرۆکن لە چیرۆکەکانی (کلیلە و دیمنە) و هەر لە ڕۆژە سەیر و سەمەرەکانی ڕۆمانی شاری (حسێن عارف) دەچێت، ئەو ژنە لەیەک کاتدا سەرڕاست بوو، لەکاتێکی دیکەدا هێندە وردبوو خووی مێروولەی گرتبوو، بۆ هەموو سەرەمانگێ لە وادە و ساتی خۆیدا دەهات و داوای کرێی ژوورەکەی دەکرد و دەیگوت: من ژوورم بەزگورتی داوە، کەچی تۆ کردووتە بە ئوتێل و هاوڕێکانت تێیدا دەحەوێنەوە و کوولی هاوڕێیەکت کلیلێکی ژوورەکەی پێیە و بەکەیفی خۆیان دێن و دەچن، بۆیە هەموو سەرەمانگێک پەڵپی دەگرت و دەیگوت: دەبێت کرێی ژوورەکەم بۆ زیاد بکەیت، تۆش جاروبار بە قسەی خۆش قایلت دەکرد کە کرێی ژوورەکەت بۆ زیاد دەکەم، ئیتر بەو شێوەیە ڕۆژگارت لەنێو مشتومڕی ڕۆژانەی خۆت و پیرێژن بەڕێ دەکرد.

قەدەری تۆ وابوو، دایکت بەڕووداوی ئۆتۆمۆبیل لەیەک هەناسەدا گیانی لەدەست دا، کۆچی دوایی لەناکاوی دایک بۆ تۆ مەرگێکە هەتا هەتایە ناخت دەسووتێنێ، وەک کوانووی بەرئاگردانی ژوورەکەی دوای ئەوەی لە یەکەم ڕۆژی پێشمەرگایەتیدا قاچت شکا و بۆ بەردەم زۆپایەکی گەرمیان بردیت تا ئازاری قاچت لە سەرمای زستانی گوند کەمێک گەرم بێتەوە و ئارام بگریت، لە حەژمەتی دایکت کە بە گەنجی سەری نایەوە دڵت وەک ئەو سۆپایە گڕی تێبەربووبوو، کاتێ باوکیشت لەدوای کۆچی دایکت بە چەند ساڵێ هەر لە پڕ و بە نەخۆشی، ئەویش مەرگ یەخەی گرت و بۆ دواجار لە نەخۆشخانەی کۆماری شار بۆ تاهەتایە بەجێی هێشتی، ئەو دوو ڕووداوە جەرگبڕە هەر بەگەنجێتی تۆی لەپەلوپۆ خست، لە ئاوارەییشدا بۆ چرکەساتێکیش بێ خەم نەبووی، خەمی گەنجێتی و چارەنووسێکی نادیار، خەمی کەسوکاری بەجێماوت لە ماڵە باوان، خەمی گوندە سووتاوەکانی کوردستان و کیمیابارانی شارێک، خەمی ڕۆژە سەختەکانی ئاییندەت کە نازانی بەرەو کوێ دەچن!، یەک یەک خەم دەژمێری و لەبەردەم تابلۆیەکدا لەپڕ دەستت بۆ جگەرەیەک دەبەیت و بە شەمچەیەکی ئەودیو گڕ لەجگەر و ناخت دەدەی، ئێستا دەبێ حاڵی "سلێمانی" چۆن بێت؟.

٢٠٢٣-١١-٩